

International
SOCIAL SCIENCES
STUDIES JOURNAL

SSSjournal (ISSN:2587-1587)

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:5, Issue:30
sssjournal.com

pp.601-606
ISSN:2587-1587

2019 / February / Şubat
sssjournal.info@gmail.com

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 03/01/2019 | The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 20/02/2019
Published Date (Makale Yayın Tarihi) 20.02.2019

ULUS-DEVLETİN EGEMENLİK YETKİSİNİN DÖNÜŞÜMÜ BAKIMINDAN SANAL KRİPTO PARA: “BITCOIN” *

BITCOIN: A VIRTUAL CRYPTO CURRENCY IN REGARD TO TRANSFORMATION OF NATION – STATE’S SOVEREIGNTY

Dr. Zeynep ÖZKAN

Dr. Anayasa Hukuku

Article Type : Research Article/ Araştırma Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.1262>

Reference : Özkan, Z. (2019). “Ulus-Devletin Egemenlik Yetkisinin Dönüşümü Bakımından Sanal Kripto Para: “Bitcoin””, *International Social Sciences Studies Journal*, 5(30): 601-606.

ÖZ

1789 Fransız Devrimi ile, modern devletin meşruluk kaynağı olan egemenlik yetkisinin özüne dokunulmamış ve tek köklü değişiklik olarak bu yetki monarktan alınıp ulusa verilmiştir (AĞAOĞULLARI, 2006:236). Devrimden sonra modern devlet, ulus-devletle özdeşleşmiştir. 20. yüzyılın ikinci çeyreğine kadar ulus-devlet algısında ciddi bir dönüşüm ve değişiklik ihtiyacı ortaya çıkmamakla birlikte, 1980’lerden itibaren küreselleşmenin siyasal, ekonomik ve kültürel alanda artan etkisi ve sonuçlarının tüm dünyaya yayılması; ulus – devletin egemenlik yetkisi aleyhine gerçekleşmiş ve onu dönüşüme uğratmıştır.

Bitcoin, İnternet kullanımının yaygınlaşmasıyla elektronik ticarete yeni ödeme sistemlerinin kullanılmasına örnek olması bakımından önem taşımaktadır. Bitcoin özelinde sorun, tek başına sanal paraların devletin egemenlik yetkisi ile olan ilişkisine indirgenemeyecek kadar çok boyutludur. Bitcoin kullanımının yaygınlık kazanmasıyla birlikte Bitcoinin tanımlanmasına ve Bitcoin’in ardındaki Block – Chain (Blok zincir) teknolojisine ilişkin sorunun; devletin para basma-arz etme yetkisi, para politikaları, vergilendirme yetkisi ile terör ve yasa dışı faaliyetlerle mücadele gibi alanlara temas ettiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ulus – Devlet, Egemenlik, Sanal Kripto Para, Bitcoin, Block Chain.

ABSTRACT

With the French Revolution of 1789, the essence of sovereignty, the source of legitimacy of the modern state, has not been touched. This authority was taken from the monarch and given to the nation as a single-rooted change (AĞAOĞULLARI, 2006:236). After the revolution, the modern state identified with the nation – state. Until the second quarter of the 20th century, there was no need for a serious transformation and change in the perception of nation-state. Since the 1980s the increasing impact of globalization in the political, economic and cultural spheres and the worldwide spread of the consequences of its; came true against nation-state sovereignty and it has transformed him.

Bitcoin is important as an example for the use of new payment systems in electronic commerce due to the widespread use of the Internet. In the case of Bitcoin, the problem is so much dimensional that it cannot be reduced to the relationship of virtual currencies with the state's sovereignty. The problem related to Bitcoin identification and Block-Chain technology, with the widespread use of Bitcoin, is seen that the state has come into contact with the areas such as the power of money - supply, monetary policies, taxation authority and the fight against terror and illegal activities.

Keywords: Nation – State, Sovereignty, Virtual Cryptocurrency, Bitcoin, Block Chain

1. GİRİŞ

Bitcoin, *Satoshi Nakamoto* ismiyle 2008 yılında yazılan “*Bitcoin: Uçtan Uca Elektronik Ödeme Sistemi*” adlı makale ile dünyaya duyurulmuştur (NAKAMOTO, 2008:8). Bitcoin, bir sanal kripto para türüdür. Esasında dijital para ekonomisini oluşturan kavramlar ve konular bütünüdür. Bu, sadece ekonomik sistemle

* Bu çalışma, Ankara Barosu Uluslararası X. Hukuk Kurultayı’nda (Ankara – 11-14 Ocak 2018) sözlü olarak sunulan ve daha önce özet ya da tam metni hiçbir yerde yayınlanmamış bildirinin genişletilmiş hâlidir.

mi ilgilidir yoksa tüm hukuki sistemi etkileyecek bir araç mıdır? Bitcoin özelinde bakıldığında, sorunun sanal paraların devletin egemenlik yetkisi ile olan ilişkisine indirgenemeyecek kadar çok boyutlu olduğu görülmektedir. Çünkü konuya derinleşildiğinde bitcoin ardındaki Block- Chain teknolojisinin bu sistemi karmaşık ve birden fazla hukuki terimin yeniden üretilmesine yol açacak hale getirdiği görülmektedir. Çalışmanın konusunun Bitcoin ile sınırlandırılmasının nedeni, Bitcoin dışındaki diğer sanal ve dijital paraların, temsil ettikleri ülkenin ulusal para birimine dayalı olması ve o ülkenin merkezi otoritelerince düzenlenip denetlenebilir olmasıdır. Kripto paralar ise merkezi olmayan yapıda olup bu yapının kontrolü Block Chain denilen zincir veri tabanıdır.

Tanın sorununa geçmeden önce Bitcoin ve Block Chain ilişkisi ile madencilik (*mining*) kavramını anlamda ele almak gerekmektedir: Bitcoin sistemi; belirlenmiş bir üçüncü şahsa ihtiyaç duymadan sahip olunan mülkiyetin transferini ve varlığının ispatını sağlayan uçtan uca bir ağ'dır. Dijital bir değiş tokuş protokolüdür. Bu ağ, merkezi bir sunucusu olmayan ve uçtan uca bağlı yapıdadır. Bunu yapan Block Chain denilen zincir sistemdir (EREK, 2018:2-3). Şöyle ki; geleneksel para aktarma sistemlerinde dijital paranın transfer işlemi için, aralarında transfer yapılan bilgisayarlar yani "uç" lar ve bir de bu transferi onaylayacak banka gereklidir. Bitcoinde ise bu işlem tamamen şifrelerle oluşturulmuş ve sahibinin kimlik bilgilerini içermeyen cüzdanlar arasında yapılır. Ancak bu işlem için herhangi banka onayına ihtiyaç duyulmaz. Bu işlemin bilgileri, merkezi olmayan ve birbirine bağlı olan tüm uçlara iletilerek muhafaza edilir. Bu işlemin onayı iş ispatı denilen yöntemle sisteme dâhil olan uçlar tarafından yapılır. Yani bu sistemde yapılan tüm işlemlerin kaydı bu ağa bağlı olan tüm uçlara iletilir. Yapılan her işlem, bir bloktur. Bir başka deyişle zincirin bir halkasıdır (EREK, 2018:2-3; ÜNSAL & KOCAOĞLU, 2018: 55-56). Böylece Block Chain zinciri küresel hesap defteri işlevi görür. Bu zincirin işlevi merkezi bir kayıt ve kontrol mekanizması olmadan değer üretilmesini, transfer edilmesini ve saklanmasını sağlamaktır. Sistemin güvenliğini Bitcoin madencileri sağlar. Madencilik sisteme Bitcoin arzı ve iş ispatı yapma ile ilgili bir işlemdir. Madencilerin bilgisayarlarının işlemcileri karmaşık algoritmaları çözer. Bu çözümler sonucu Bitcoin ödül olarak verilir. Bu ise, sisteme Bitcoin arzı anlamına gelmektedir. Diğer işlevleri ise transfer işlemlerinin doğruluğunu yani iş ispatını yapmaktır (NARAYANAN & BONNEAU & FELTEN, 2018:16). Esasında bu işlem de bilgisayar işlemcisinin yine bu algoritmaları çözmesi anlamına gelmektedir. Bitcoin sistemi; mevcut ödeme sistemlerine alternatif olarak hizmet etmek amacına dayanmaktadır. Bu hizmette amaç, aracı kurumlar, bankalar veya merkez bankalarının müdahalesi olmaksızın ulusal sınırlar ötesine ve bir para birimi cinsi ile elektronik işlemler yapmayı mümkün kılmak olarak ifade edilmiştir (LO, & WANG, 2014: 2; NAKAMOTO, 2008: 8).

2. BITCOIN'IN HUKUKİ NİTELİĞİ

Bitcoin'in "ne" olarak tanımlanması gerektiğine ilişkin farklı kabuller mevcuttur. Bitcoin'in para mı, emtia mı yoksa ödeme aracı mı olduğu konusu tartışmalıdır. Genel kabul; Bitcoin'in internet algoritmaları ile oluşturulan ve bilgisayar kullanıcılarının bilgisayarları arasında elektronik olarak iletilen ve hiçbir merkezi otorite tarafından düzenlenip denetlenmeyen sanal kripto para olduğu şeklindedir (ROTMAN, 2014:2).

Kripto paralar, merkezi olmayan kripto sistemlerde, kamuya açık, herkesçe bilinen yöntemlerle ve sistemin kuruluş aşamasında belirlenen oranda üretilir. Bitcoin işlemlerinde, eşitlerarası (*peer to peer*) işlem yapıldığından, herhangi bir merkezi kuruluş yoktur. Bu ise; bu para birimini arz etmekle görevli bir merkezin olmaması anlamına gelmektedir. Bitcoin kuru pazardaki arz ve talebe göre değişmektedir. Herhangi bir gerçek para birimine bağlı değildir (BOZKURT YÜKSEL, 2016: 28).

Bitcoin'in de-sentral oluşu, arzında ve işlemlerin yapılmasında banka gibi aracı gerektirmemesi ve banka ve hükümetlerin sistem üzerinde kontrol imkan ve yetkisinin olmaması devletin para basma yetkisini aşındıran bir girişimdir ve onu geleneksel para sistemlerinden ayırır. Geleneksel para sistemlerinde hükümetler gerek duydukları takdirde ulusal merkez bankaları aracılığıyla ek para ihraç edebilir, para arzını kısıtlayabilir ve böylelikle paranın değerini etkileyecek mali kararlar alabilir. Bu, devletin egemenliğine içkin bir yetkidir. Esasında para basma yetkisi, kendiliğinden değeri olmayan kâğıt ya da metale değer saptama anlamına da gelmektedir. Para basılması, bir ülkede tüm satın alınabilir kıymete eş değer olarak yapılmaktadır. Bitcoin arzı ise sistem içinde üretilmesiyle sağlanmaktadır.

Öte yandan kripto paranın ve geleneksel paraların arzında bir güvence sorunu da belirlemektedir. Devletlerin ihraç ettikleri banknot paralar yani itibari paralar, onları ihraç eden, denetleyen, düzenleyen bir otoritenin güvencesi altındadır. Kağıdı değerli yapan, onu ihraç eden ülkeye veya ekonomiye olan güvendir. Sanal – kripto paralara güven, sanal parayı ihraç eden sisteme ve sistem çoğunluğunun yanlış yapmayacağına olan inançla sağlanmaktadır. Bu, matematiksel bir güvendir. Bu paraların güvenliği; madencilerin tümünün

küresel hesap defteri tutma ve bundan finansal teşvik sağlama arzusu olduğu ilkesine dayanır (ÇARKACIOĞLU, 2016: 20).

Bitcoin'in "para" mı yoksa "bir ödeme aracı" mı olduğu yönünde hukuki niteliğine ilişkin tartışma; Bitcoin alım satımının vergilendirilebilmesi konusundaki ihtilaf nedeniyle AB Adalet Divanı nezdinde yargıya yansımıştır. (Case C-264/14, Skatteverket v. David Hedqvist) AB Adalet Divanı'nın 2015 tarihli kararına konu olayın arka planı, İsveçli bir girişimcinin internet üzerinden geleneksel para birimi karşılığında Bitcoin alıp satmak istemesine dayanmaktadır. Söz konusu olayda, İsveç Finans otoriteleri Bitcoin'in yasal ödeme aracı olduğu görüşü ile (Karar prg 17) sadece Bitcoin takasının (mübadelesinin) katma değer vergisinden (KDV) muaf olup olmadığını tartışmış ve AB Adalet Divanı'ndan görüş istemiştir. AB KDV Sistemi Direktifi (Directive 2006/112/EC) 2. maddesinde hangi işlemlerin KDV kapsamında olduğu; 135. maddesinde de yasal ödeme araçlarının KDV 'den muaf olduğu düzenlenmiştir. İsveç, Bitcoin'in AB KDV Sistemi Direktifi 135. maddesi gereğince KDV muafiyeti kapsamına girip girmediğinin incelenmesini talep etmiştir.

Karara konu olayda Bitcoin takas işlemlerinin KDV 'den muaf olup olmadığının tespit edilebilmesi; Adalet Divanı tarafından öncelikle Bitcoin'in yasal ödeme aracı olup olmadığının tespitini gerektirmiştir. AB KDV Sistemi Direktifi 135. maddesinde yer alan "*Yasal ödeme aracı*" teriminin Direktifte dilsel farklılıklar nedeniyle farklı yoruma açık olduğu ve bu maddenin yalnız geleneksel döviz işlemleri alım satımını mı kapsadığı noktasında itiraz ortaya konulmuştur. Kararda; burada metnin sözüne bağlı kalınmayacağı ve bu nedenle vergi muafiyetinin anlamı ve amacı ışığında yorum yapılması gerektiği belirtilmiştir (KLEİN,2015:1). Adalet Divanı, saf ödeme araçlarının örneğin geleneksel dövizlerin birbirine dönüşebilmesi işlemlerinin, KDV aracılığıyla zorlaştırılmayacağı ve engellenemeyeceği; AB KDV Direktifinin yalnız AB'deki kurları değil dünyadaki tüm kurları kapsadığından hareketle, Bitcoin mübadele işlemlerini; tıpkı geleneksel döviz işlemleri alım satımına benzeterek sonuca ulaşmıştır. Buna göre; Bitcoin sanal para birimi olarak tıpkı geleneksel döviz işlemleri gibi kabul edilmiştir (Karar, prg 53). Esasında Adalet Divanı, Bitcoin'e saf ödeme aracı vasfı yüklemiştir ve bu nedenle işlemlerin 135. madde kapsamında KDV'den muaf olduğu belirtilmiştir.

3. BITCOIN VE DEVLETİN EGEMENLİK YETKİSİ İLİŞKİSİ

3.1. Bitcoin'in Vergilendirilmesi Sorunu

Bitcoin sistemine ilişkin tartışmanın bir başka boyutu, devletin vergilendirme yetkisinde kendini göstermektedir. Vergilendirme yetkisi, devletin ülkesi üzerindeki egemenliğine dayanarak vergi alma konusunda sahip olduğu hukuki ve fiili gücünden kaynaklanmaktadır. Devletin egemenliğini sürdürebilmesi ve kendisinden beklenen kamusal hizmetleri yerine getirebilmesi için düzenli mali kaynaklara ihtiyacının bulunması ve bu kaynakları ancak vergilendirme yetkisini kullanarak sağlayabilmesi nedeniyle bu yetkiyi kullanması aynı zamanda bir zorunluluktur (ÇAĞAN, 1982:3-4).

Bitcoin'in hukuki niteliği tartışmasında da belirtildiği gibi ülkeler, özellikle Bitcoin özelinde sanal kripto paralar bakımından farklı görüş ve hukuki düzenlemelere yönelmektedir. Küresel düzeyde Bitcoin'in hukuki statüsüne bakıldığında; bazı ülkelerin yasal düzenleme yaptıkları görülmektedir: Danimarka Merkez Bankası, Bitcoin'in para olmadığı bu sebeple regüle etmeyeceklerini açıklamıştır. İsveç ve Güney Kore Finans otoriteleri Bitcoin'i ödeme yöntemi olarak yasallaştırmıştır. Almanya ve Fransa ödeme aracı olarak kabul etmektedir. Finlandiya, Bitcoin'i finansal hizmet aracı olarak kabul etmiş ve Bitcoin'i ve teminini KDV'den muaf tutmuştur. İngiltere, BITCOİN ye özel para nitelmesi yapmakta ve KDV uygulamaktadır. Kanada, Bitcoin'i yasal para olarak görmediklerini belirtmiştir. Ve kullanıcılar işlemler nedeniyle vergi ödemekle yükümlü tutulmuştur. Ayrıca, 2013 yılındaki bir raporda Bitcoin işiyle ilgilenen sağlayıcıların şu anda işlerinin niteliğinin Kara Para Aklama ve Terör Finansmanı ile İlgili Düzenlemeler kapsamında olmadıkları bildirilmiştir. Avustralya ise Bitcoin'i emtia olarak değerlendirmektedir ve Bitcoin üzerindeki çifte vergiyi kaldırmıştır. İzlanda, Bolivya, Tayland Bitcoin ile ilgili yasal düzenleme olmadığından Bitcoin kullanımının yasal olmadığını açıklayan ülkelerdendir (The Law Library of Congress, Global Legal Research Center).

Bitcoin'in vergilendirilmesi yetkisi, kuşkusuz onun hukuki tanımlaması ile yakından ilgilidir. Para, emtia ya da menkul kıymet olarak nitelenmesi farklı sonuçları da beraberinde getirmektedir. Bitcoin'in para olarak tanımlanabilmesi, onun bir değer ölçüsü olması, tasarruf, değişim veya yatırım aracı olması gibi paranın geleneksel işlevlerini yerine getirmesine bağlıdır (GÜNAY & KARGI, 2018:9).

Paranın geleneksel işlevlerini yerine getirmiş olmasının yanında Bitcoin açısından temel sorun; Bitcoin'in herhangi devlet veya merkezi bir otorite tarafından ihraç edilmiyor oluşu altında yatmaktadır. Bu yönü, devletin egemenlik unsurunun temel göstergelerinden biri olan para basma yetkisinin ortadan kalkması sonucunu doğurmaktadır. Dolayısıyla, Bitcoin'in paranın geleneksel işlevini yerine getirdiği varsayımından hareket edildiğinde devletlerin parayı ekonomi politikası aracı olarak kullanmasının da önüne geçilmesi anlamına gelmektedir. Bitcoin'in menkul kıymet olarak nitelenmesi halinde; KDV'den muaf olacağı ve ancak gelir vergisine tabi olacağı belirtilmektedir. Bu ise; vergilendirilme yetkisinin kullanılması bakımından gelirin nerede elde edildiği, alım-satım işlemlerine aracılık eden borsaların hangi ülkede kurulu olduğu ve vergileme işlemlerinde uluslararası sınırların çizilmesi gibi konularda sorunları beraberinde getirmektedir (YILDIZ, 2018: 48).

Diğer durum, Bitcoin işlemlerinde vergi yükümlülüğü doğurabilecek faaliyetlere ilişkindir. Bitcoin madenciliği; takas kurumlarının durumu ve Bitcoin alım satımı yapanlar bakımından önem taşımaktadır. Bitcoin madenciliği, sisteme Bitcoin arz etmenin, hileli işlemleri engellemenin, çifte harcamayı engellemenin ve iş ispatının yapılmasının yolu olduğundan emek ağırlıklı bir faaliyettir. Bu kazancın hukuki niteliği de tartışmaya açıktır. Ticari kazanç olarak nitelenmesi halinde vergi yükümlülüğü doğurabilecektir. Öte yandan takas kurumlarının ve alım satım yapanların hukuki durumları da belirlenmiş değildir.

Türkiye'de BİTCOİN 'nin statüsüyle ilgili ilk veri, BDDK'nın 2013 tarihli basın açıklamasında yer almaktadır: dijital para Bitcoin'in, 6493 sayılı "Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun" kapsamında olmadığını ve elektronik para olarak değerlendirilmediği için gözetim ve denetiminin mümkün olmadığı belirtilmiştir. Ayrıca, Bitcoin sisteminde kimliklerin bilinmemesi sebebiyle, Bitcoin'in yasadışı faaliyetlerde kullanılabilmesi, değerinin aşırı değişken olması, dijital cüzdanların çalınabilmesi, kaybolabilmesi, usulsüz kullanılabilmesi ve işlemlerin geri döndürülemez olmasının risklere açık olduğu da vurgulanmıştır (ÇARKACIOĞLU, 2016: 69).

3.2. Block – Chain (Blok Zincir) Teknolojisi ve Gelecekteki Etkisi

Blok zincir teknolojisi, Bitcoin transfer işlemlerinin verilerini tutan, açık, şeffaf, dağıtık, sıralı ve zaman damgalı bir küresel hesap defteri formunda basit bir veri tabanıdır. Bitcoin ilk ortaya çıktığı andan itibaren oluşan tüm işlemlerin verilerinin tutulmasını sağlamaktadır.

Yöntemin önemi; verilerin merkezi olmayan bir ağ yapısındaki uç bilgisayarlarda birbirinden bağımsız olarak saklandığından herhangi merkezi hatadan kaynaklanacak problemlerle karşı karşıya kalmamaktadır. Şimdilik finansal alanda kullanılmakta olup, finans dışındaki alanlarda da aktif kullanımı araştırılmaktadır.

Güçlü merkezi otoriteye alternatif olan Blok Zincir, görece olarak daha güçsüz bireyselliklerin birleşmesinden ortaya çıkan şeffaf ve bütünsel olarak güvenilir bir sistemdir. Örneğin Estonya; Blok Zincir tabanlı elektronik oylama sistemini getirmiştir. Hollanda bankaları bu teknolojiyi kullanarak masraflarını azaltma yöntemini araştırmaktadır. Avustralya Borsası bu teknolojiyi test etmektedir. Posta servisi ise dijital kimlikleri Blok Zincir yöntemiyle yapmayı planlamaktadır (ÇARKACIOĞLU, 2016: 67).

Rusya; Bitcoin'nin bir banka ile ilişkilendirilememesi ve gerçek bir değerinin olmaması nedenlerine dayanarak Anayasa'nın 75. maddesindeki "Rusya Federasyonu'nun para birimi Rubl'dir. Para basımı münhasıran Rusya Federasyonu Merkez Bankası tarafından gerçekleştirilir. Rusya Federasyonu'nda diğer para birimlerinin basımına ve dolaşımına izin verilmez" şeklindeki hükmü gereğince, Bitcoin kullanımını bir yasa ile yasaklamayı planlamaktadır. Mevcut durumda, Merkez Bankası hakkındaki Federal Yasa'nın (Federal'nıy Zakon N-86 FZ "o Sentral'nom Banke") 27. maddesine göre, para yerine geçen ikame değerlerin (*deneznie surrogaty*) dolaşımı Rusya Federasyonu'nda yasaktır. Merkez Bankası, Bitcoin'i bu hükümde belirtilen "para yerine geçen ikame değer" (*deneznie surrogaty*) kapsamında ele almış ve kullanımının yasa dışı olduğunu belirtmiştir (Sentral'nıy Bank RF Presse Slujba 27.01.2014). Ancak Blok Zincir teknolojisinin devletin dijitalleşmesinde bir adım olabileceğinden hareketle dijital imza, uzaktan kullanıcı tanımlama, gayrimenkul kayıtları ve kadastro işlemleri gibi alanlarda bu teknolojinin kullanımını araştırmaktadır (Bitkoin i Drugie KriptoValutiy Mogut Prizinat vı Rossii vı 2018 Godu).

Bitcoin ve Block Zincir teknolojisinin iz sürülemezlik ve kimliklerin anonimliği özelliklerinin terör ve yasa dışı faaliyetlerin finansmanı sorunu yarattığı belirtilmişti. Bitcoin sistemindeki mali kaynağın içeriği veya hesap hakkındaki diğer bilgiler hükümetler de dahil hiçbir kurum kuruluş tarafından takip edilememektedir. Bu sorun, Bitcoin'in yasaklanması şeklinde karşılık görmektedir.

4.SONUÇ

Bitcoin ve Blok Zincir teknolojisi bir bütün olarak düşünüldüğünde devletin para arz etme, vergilendirme yetkisi ile yasa dışı faaliyetleri önleme alanlarında sorunlarla karşılaşılacağı ortadadır. Devletlerin birey hak ve özgürlüklerini korumak adına denetim ve düzenleme ödevini yerine getirmesi gereği açıktır. Mevcut teknolojinin ekonomik, sosyal ve hukuki yaşamı tümden etkileyeceği düşünüldüğünde, Bitcoin'e ilişkin faaliyetleri yasaklamak yerine doğabilecek tehlikeleri ve hak kayıplarını önleyici tedbirlerin alınması, konuya ilişkin hukuki zeminde çözüm üretilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda Bitcoin işlem borsaları kurulabilir ve Blok Zincir teknolojisinin aktif kullanılabilmesi alternatif alanlar araştırılabilir. Zaman, emek ve maliyet kayıpları önlenir, veri güvenliği sağlanabilir.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen temel yaklaşım ışığında şu soruları sormak olanaklıdır:

- Bitcoin sisteminin mevcut ödeme sistemlerine alternatif oluşturduğu, asıl amacın aracı kurumlar, yani merkezi otorite müdahalesi olmaksızın ulusal sınırlar ötesine işlem yapabilme olduğundan söz ettik. Bu ise, merkezîyetçi özellikleri ağır basan ulus - devletin küreselleşmenin etkisiyle özellikle Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra dönüşüme uğradığı görüşünün başka versiyonu olarak mı karşımıza çıkmaktadır? Dönüşümün ilk aşamasında, çok uluslu şirketlerle ulus - devletlerin birbiriyle olan ilişkisini/konumunu sorguladığımızda başlangıçta ekonomiyi ulus - devletlerin yönlendirdiği, ama zamanla küresel sermayenin rakip olduğunu; çok uluslu şirketlerin uluslararası ekonomideki rolü doğrultusunda hukuk mevzuatının da bu yönde yoğunlaştığı ve devletlerin egemenliğinin şirketler karşısında daraldığını söyleyebilmekteyiz. Bitcoin ve Blok Zincire ilişkin gelişmelerdeki bu ikinci durumda, merkezi olmayan ekonomik temelli başka yeni bir kavramın – düzenin inşası mı söz konusudur? Bu ise; ulusal düzenlemelerin birbirlerinden farklı şekillenmesi, konunun tüm boyutları ile henüz hukuki zeminde ele alınmamış olması ve uyumsuzluk çözecek mercilerin de yokluğunu beraberinde getirmiştir.
- Vergilendirme yetkisinin aşınması ve buna bağlı olarak kamu harcamalarının finansmanında ortaya çıkacak boşluk nedeniyle Anayasa'nın 5. maddesinde devlete yüklenen amaç ve ödevlerin ifasında belirgin bir gerileme ortaya çıkabilecektir. Vergilendirme yetkisinin ölçüsü kullanıldığı ülkelerde Bitcoin girişiminin “sivil direniş” inisiyatifi bile olabileceğini söylemek mümkündür. Bu; ulus - devlet ile onların vatandaşları arasında bir çatışma zemini olarak ele alınabilir mi?
- Bitcoin ve Blok Zincir teknolojisi aracılığıyla terörün finansmanı, kara para aklama ve yasa dışı faaliyetlerde bulunulması olgusu boş bir kaygı değildir. Bu noktada devletlerin toplumun güvenliği ve esenliğinin sağlanması ödevi ile birey hak ve özgürlüklerinin korunması yükümlülüğü arasındaki makul dengenin sağlanması sorunu açığa çıkmaktadır. O halde; tüm bunları, özgürlük- güvenlik ikileminin teknoloji ağırlıklı 21. yüzyıl versiyonu olarak değerlendirebilir miyiz ?

KAYNAKÇA

Ağaoğulları, M. A. (2006), Ulus – Devlet Ya Da Halkın Egemenliği, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara.

“Bitcoin i Drugie KriptoValutiy Mogut Prizinat vı Rossii vı 2018 Godu” Pravda.ru(<https://www.pravda.ru/news/economics/11-04-2017/1330463-cryptocurrency-0> Erişim Tarihi: 10.01.2018

Bozkurt Yüksel, A.E. (2016), “Elektronik Para, Sanal Para, Bitcoin ve Linden Doları'na Hukuki Bir Bakış” İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 73 (2), 173-220. <http://dergipark.gov.tr/iuhfm/issue/25015/264127> Erişim Tarihi: 29.10.2018

Court of Justice of the European Union Case C-264/14, Skatteverket v. David Hedqvist <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d2dc30d6d30163fd9a0f4c29af1f8cf977adb042.e34KaxiLc3qMb40Rch0SaxyNahv0?text=&docid=170305&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=348484>

Çağan, N. (1982), Vergilendirme Yetkisi, Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul.

Çarkacıoğlu, A. (2016), Kripto – Para Bitcoin, Sermaye Piyasası Kurulu Araştırma Raporu, <http://www.spk.gov.tr/siteapps/yayin/yayingoster/1130> Erişim Tarihi: 04.01.2018

Erek, M . (2018), “Blockchain And Its Practices” International Journal of Innovative Research in Social and Natural Sciences, 1 (2), 0-0. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/ijireson/issue/38112/431869> Erişim Tarihi: 29.10.2018

Federal'nıy Zakon N-86 FZ "o Sentral'nom Banke RF" [Rusya Federasyonu Merkez Bankası hakkında N-86 Sayılı Federal Yasa] http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_37570/ Erişim Tarihi: 04.01.2018

Günay, H.F. & Kargı, V. (2018), "Kripto Paranın Vergilendirilmesi Fikrinin Mali Yönden Değerlendirilmesi" Journal of Life Economics, Cilt:5, Sayı:3, Temmuz 2018. <http://dergipark.gov.tr/jlecon/issue/38982/456559> Erişim Tarihi: 29.10.2018

Klein, D. (2015), "Keine Bitcoins für Schäuble" <https://www.lto.de/recht/hintergruende/h/eugh-urteil-c26414-keine-umsatzsteuer-bitcoins-umtausch/> Erişim Tarihi: 04.01.2018

Lo, S. & Wang, C. (2014), "Bitcoin as Money?" Boston Federal Reserve Bank, Current Policy Perspectives, No:14-4.

Nakamoto, S. (2008) "Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System" <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf> Erişim Tarihi: 04.01.2018

Narayanan, A. & Bonneau, J. & Felten, E. & Miller, A. & Goldfeder, S. (2016), Bitcoin and Cryptocurrency Technologies: A Comprehensive Introduction, Princeton University Press, New Jersey.

Rotman, S.(2014), "Bitcoin Versus Electronic" Money. CGAP Brief;. World Bank, Washington, DC. <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/18418> License: CC BY 3.0 IGO. Erişim Tarihi: 04.01.2018

Sentral'nıy Bank RF Presse Slujba "Ob İspolzovanii Pri Soverşanii Sdelok Virtual'nıh Valut, vı Çastnosti Bitkoin" [Rusya Federasyonu Merkez Bankası'nın Ticari işlemlerde Bitkoin Özelinde Sanal Para Kullanımı Hakkındaki Basın Açıklaması 27.01.2014] http://www.cbr.ru/press/PR/?file=27012014_1825052.htm Erişim Tarihi: 29.10.2018

The Law Library of Congress, Global Legal Research Center, Ocak.2014, "Regulation of Bitcoin in Selected Jurisdiction " <https://www.loc.gov/law/help/bitcoin-survey/regulation-of-bitcoin.pdf> Erişim Tarihi: 10.01.2018

Ünsal, E. & KOCAOĞLU, Ö. (2018), "Blok Zinciri Teknolojisi: Kullanım Alanları, Açık Noktaları ve Gelecek Beklentileri" Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi Sayı 13, Ağustos 2018, s. 54-64.

Yıldız, Y. (2018), "Kripto Paraların (Bitcoin) Vergilendirilmesi", Vergi Raporu, Sayı: 221, Şubat 2018, s. 43-50.